بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް
ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2019/HC-A/513
- އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅި ފަރާތް:

* ނަން: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް   * ދާއިމީ އެޑްރެސް: -
* އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު: -   * މިހާރުގެ އެޑްރެސް: -

- އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް:

* ނަން: އަޙްމަދު ރަޝީދު   * ދާއިމީ އެޑްރެސް: ރަންމުލި/ ހއ. ހޯރަފުށި
* އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު: A062231   * މިހާރުގެ އެޑްރެސް: ރަންމުލި/ ހއ. ހޯރަފުށި

- ރަޖިސްޓްރީކުރެވުނު ތާރީޚް: 14 ސަފަރު 1441 / 13 އޮކްޓޯބަރު 2019
- ނިމުނު ތާރީޚް: 11 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1441 / 05 ފެބްރުއަރީ 2020

- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު އަމުރު ނަންބަރު: 145-J/MA/2019/2028
- އަމުރުގެ ބާވަތް: ކޯޓު އަމުރު
- ނިންމި ކޯޓު: ކްރިމިނަލް ކޯޓު

* ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 30 ސެޕްޓެމްބަރު 2019   * ނިމުނު ތާރީޚް: 30 ސެޕްޓެމްބަރު 2019

- މައްސަލަބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

އިސްފަނޑިޔާރު ޝުޖާޢު އުސްމާން   ފަނޑިޔާރު އަލީ ސަމީރު (ރިޔާސަތު)   ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް

- **ދައުވާގެ ޚުލާޞާ:**

މިއީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2019/2028 ކޯޓު އަމުރު އުވާލުން އިސްތިއުނާފު އަމުރު އެކޯޓު ބުނެ، ޚިލާފަށްކަމަށް އުސޫލުތަކާ ޤާނޫނީ އަދި ޝަރުޢީ ނެރުއްވާފައިވަނީ ކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުއްވުމުން ބެލެވިފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

މިޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތަކީ ވަރަސްދުލި/ ހއ.ހޯރަފުށި އަޙްމަދު ޝަރީފްއެވެ.

- **ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:**

1- ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2019/2028 ކޯޓު އަމުރަށް ބަލާއިރު، އެކޯޓު އަމުރަކީ ވަރަސްދުލި/ ހއ.ހޯރަފުށި އަޙްމަދު ޝަރީފް މައްސަލަ ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވާ ދިވެހިރާއްޖެއަށް މަސްތުވާތަކެތި އެތެރެކުރުން ވިޔަފާރިކުރުމުގެ މައްސަލާގައި ޝަކުވާ ކުރިމަތިވެފައިވާ އޭނާ ބަންދުން ދޫކުރުމަށް އަމުރުކޮށް ނެރެފައިވާ ކޯޓު އަމުރެކެވެ.

2- ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2019/2028 ކޯޓު އަމުރު އުވާލުން ނެރުއްވާފައިވަނީ ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ ޚިލާފުކަމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން އެއަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރައްވަމުން، 03 (ތިނެއް) ނުކުތާއެއް ފާހަގަކޮށް އެނުކުތާތަކާމެދު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަދައްކާފައިވެއެވެ.

- **ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ**، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2019/2028 ކޯޓު އަމުރަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި، އެޤާނޫނުގެ 59 ވަނަ

މާއްދާއާއި، އެޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފަށް ނުހުއްޓާފައިވާ އަމުރެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

- **ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ،** ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2019/2028 ކޯޓު އަމުރަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 63 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކުރެއްވުމަކާ ނުލައި ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރަކަށްވުންކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

- **ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ،** ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި "މަތީ މަޙްކަމާތަކުގެ ކޯޓު އަމުރުތަކާއި ނިންމުންތަކަކީ އެއަށްވުރެ ދަށު މަޙްކަމާތަކުގެ ކޯޓުތަކުން ތަބާވާންވާނެ" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ނުހުއްޓާފައިވާ އަމުރަކަށްވުންކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

03- ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2019/2028 ކޯޓު އަމުރު އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކާއި، އެނުކުތާތަކާއި ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ދެފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި ހުށަހެޅިފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކުގެ މައްޗަށް ޝަރުޢީ ޤާނޫނީ ނަޒަރަކުން ވިސްނާ ބަލާއިރު، މިމައްސަލަ ބެލުމުގައި ބައިވެރިވި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންނަށް އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

(ހ) **ފުރަތަމަކަމަކީ،** ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2019/2028 އަމުރަށް ބަލާއިރު އެއަމުރަކީ، ރަޝްމުލި/ ހ.ރާކަފުށި އަބްދުލް ރައޫފު 2019 ޖުލައި 30 ވަނަ ދުވަހުގެ 04:55 ހާއިރު އަބްދުލް ރައޫފު އިތުރުބަޔަކާ ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖެއަށް މަސްތުވާތަކެތި އެތެރެކޮށް އެތަކެތީގެ ވިޔަފާރި ކުރާ ކަމަށް ތުހުމަތު ކުރެވޭ މައްސަލައާއި ގުޅިގެން މިނާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލައަކީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބުނެފައިވާ ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށްތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކުށްކަމަށްވުމައި، މިނާ ދޫކޮށްލައިފިނަމަ މިނާގެ ފަރާތުން މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކަލެއް ކުރިމަތިވެދާނެކަމަށް ފެންނާތީ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމަށްޓަކައި މިނާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން

ކަސްޓަމްސްއިން ޖަވާބުގައި ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ އަމުރަކަށް އެދި 145-J/MF/2019/2137 "ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމު" އިން އެޕްލިކޭޝަން ހުށަހެޅުމުން، އަރިހުގައި ޤައުމީ ސަލާމަތާއި ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަކީ އަމުރުކޮށް ކުރިމަތިވާ ކޮށް ނުރައްކާ އަމުރެއްކަން އެއަމުރަށް ބަލުމުން އެދިގެން އަންގަވާފައެވެ.

(ނ) ދެވަނަކަމަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 59 ވަނަ މާއްދާއާއި، އެޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރުމަށް މިޤާނޫނުގެ ދަށުން މިމާއްދާ ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށް އެކަން ކުރިކަމަށް ތުހުމަތު ކުރެވޭ މީހަކަށް ދޭ ހުކުމްޖެހުމަށް، އަދި އާއި ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ، މުޖުތަމަޢަށް ނުރައްކާތެރިވެދާނެކަމަށް ބެލެވޭނަމަ، އެފަދަ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ކޯޓަށް އަމުރުކުރަންވާނެކަން އަންގައިދެން އޮންނައިރު، ބަންދުކުރާ ކުށްތަކުގައިވެސް ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިންކަން ނުވަތަ ނޫންކަން ކަނޑައަޅުއްވުމުގައި، ކުށުގެ ބާވަތާއި ކުށުގެ ބޮޑުމިން ބަލަންޖެހޭކަމާއި،

ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައިގައި އަރިހުގައި ރައްދުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވަނީ، ދިވެހިރާއްޖެއަށް މަސްތުވާތަކެތި އެތެރެކުރުމުގެ ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ކުށަކަށް ކުރިމަތިލާ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MF/2019/2137 "ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމު" އިން އެނގެން އޮންނައިރު، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި މަސްތުވާތަކެތީގެ ޖަރީމާ ކުރުމުގެ ކުށަކީ ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެއްގެ ގޮތުގައި ބަލާނެ ކުށެއްކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، އަދި މަސްތުވާތަކެތީގެ ޖަރީމާ ކުރުމަކީ މުޖުތަމަޢަށް ނުރައްކާތެރިކަން ބޮޑު ކުށެއް ކަމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-A/33 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމެވެ.

(ރ) ތިންވަނަކަމަކީ، މި މައްސަލައިގައި ރިޕޯޓުކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ ފުލުހުންނަށް ބަލާއިރު އަރިހުގައި ރައްދުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށަކީ ގޮތް ފުލުހުން ހުށަހެޅިފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، މީނާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށަކީ ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެއްކަމަށް ކަނޑައެޅިފައި އޮތުމުގެ މައްޗަށާއި، އަދި އެފަދަ ކުށެއްގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތްތައް ބަންދުގައި ބެލިއްޖެކަމުން ކަނޑައެޅިފައިވާ

އުސޫލުތަކަށް ބަލާއިރު، އަޙްމަދު ރައުފް ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭނީ މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާ ނުފޫޒުވާނެގޮތަށް ތަށްއަރިކަށް މިމައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންނަށް ޤަބޫލުކުރެވޭތީއެވެ.

(ނ) **ހަމަހަމަކަމާއި،** ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުން ބަލާއިރު، ތަހުމަތު މުތަހަމުއާއި ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާއާ ޤަބޫލުކުރެވޭގޮތަށް ވަކި މުއްދަތަކުގެ ތެރޭގައި ނިންމަންޖެހޭނެ ތަޙުޤީޤުކުރުމުގައި އޮތްނަމަ މަރުޙަލާތަކުގައި، މިހެންކަމުން ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރެވޭ އުސޫލު ކަނޑައެޅިފައިވަނީ ޝަރީޢަތުގެ އަމުރަކުންނެވެ ދުރުގަދާނެ ކުރިއަށްގޮސް ގެނެސްދެވޭނެގޮތަށް އެކަށީގެންވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި މައްސަލަ ނިންމުމަށް ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ އުސޫލާއި އިންޓިމާ އެކުއެކީގައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ލިބެންޖެހޭ ހައްޤުތަކާއި މުޖުތަމަޢުގެ ހައްޤުތަކާއި ބާރުމު މަސްލަހަތު ހައްޤުތަކާ ކުރިމަތިލާނެ ތަރުހީބު ދެމެހެއްޓޭނެ ހެއްކެއް ނެތްކަމަށް ފެނޭތީއެވެ.

މިހާ އިސްވެދިޔަ ސަބަބުތަކާ އެކުލަވައިގެން ހުކުމުގެ މިމައްސަލަބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން ދެކޮޅަކު ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2019/2028 ކޯޓު އަމުރަށް ބަލާއިރު ގެންނަންޖެހޭކަށް ނުވާކަމާއި، އެހެންނަމަވެސް ރަށްދޫގެ/ ހއ.ހޯރަފުށި އަޙްމަދު ރައުފުގެ މައްސަލަ ތަޙުޤީޤުކުރުމުގައިވާ ކޯޓުގެ މައްސަލައަކީ ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ޝަރީޢަތުގައި އޮތް މައްސަލައެއްކަމުން، އަޙްމަދު ރައުފުގެ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމަވާފައިނުވާ މައްސަލަ ބެއްލެވި ކޯޓުން، މައްސަލަ ބެއްލެވި ފަނޑިޔާރުކަމުގައި، އަޙްމަދު ރައުފުގެ ބަންދާއިމެދު ގޮތެއް ނިންމަން ފުރުސަތުއޮތީ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތު ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ހުކުމަކަށް ފޮނުވާފައިވާ، އިސްވެ ދެންނެވުނު ސަބަބުތަކާ ކަނޑައެޅޭ ގޮތެއް ކަނޑައަޅަންޖެހޭތީ ކަމުގައެވެ.

- **ހުކުމް:**

ދެންފަހެ އިސްވެ ދެންނެވުނު ސަބަބުތަކާއި ބައްލަވައިދިނުމަށް ކަނޑައަޅައި ހުކުމުން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2019/2028 ކޯޓު އަމުރުން ރަށްދޫގެ/ ހއ.ހޯރަފުށި އަޙްމަދު ރައުފް ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ނިންމުން ބާތިލުކޮށް އަޙްމަދު ރައުފް ބަންދުގައި

ބަހައްޓައިދިނުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިދިނަމަ، މި ޤަޟިއްޔާގައި ޚަރަދުކުރެވިދިޔަ ކަންކަމުގެ އަލީގައި އަހްމަދު ރައޫފުގެ ބަންޑާރެދު އަލުން ގޮތެއް ނިންމަވަންޖެހޭނެކަމުގައި ކަނޑައަޅައި، މި ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި މަޖިލީހުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.